

državljanja Severne železnice ter je dejal, da so to zadevna pogajanja tudi glede odkupne cene in odkupnih modalitet dovela do pričasnega sporazumljjenja med državo in družbo Severne železnice. Minister se nadeja, da v kratkem času odstrani še obstoječe težkoče s tem, da pride do definitivnega sporazuma. Namerava se, da bo v slujbu ustavnega odobritve odkup od 1. januaria 1906 deloval povratno. Ako se proti pričakovanju pogodbe ne sklene pravočasno, toda b' obrat tudi v tekočem letu vodila družba.

Na to je zbornica nadaljevala drugo člane zekonske osnove o starostnem zavarovanju privataih uradnikov. Minister notranjih stvari gret Bylandt Rheidt je izjavil, da bo vlada, večem temu, da ne soglaša z nekaterimi spremembami, vendar v sprejeti predlogu, da postane čim prej zakon. Izjaviti se pa mora proti minoritetnemu predlogu Elderscha, ker spada isti v okvir delavskega zavarovanja. Vsada bi želela, da bi bilo s tem načrtom v sprejetu tudi splošno starostno in invaliditetno zavarovanje, toda vrata okoli nosti sedaj tega ne dopušča, zato se mora uvedba splošnega starostnega in invaliditetnega zavarovanja prepustiti poznejti dobi. Vlada pa se trdno nadeja, da se je v nedolgem času posreči, v zvezi s skupno reformo splošnega zavarovanja rešiti tudi to vprašanje, ter smatra za svojo dolžnost, da posrešuje rešitev tega vprašanja.

Debata o zakonski osnovi glede zavarovanja privataih uradnikov je bila zaključena, potem ko je več govornikov govorilo za predlog. Glavnima govornikoma sta bila izvoljena posl. Axmann pre, in posl. Kienmann contra. Na to se je seja odgodila do ponedeljka.

Iz naše parlamentarne delegacije na Dunaju.

Klub jugoslovanskih poslancev je izvolil dra Šusteršča in dra Ivčevića svojim predsednikoma, dvornega svetnika Ploja namešnjkom. Dr. vitez Vuković je zaprosil klub, naj podpira njega nujni predlog v stvari bolgarsko-srbske carinske unije. Večina je sklenila, da ni podpirati tega nujnega predloga, ker se bodo vsled zapretja meje ene živine više in bo imelo od tega kmetovalstvo dobit. V klubu vlada velika nezadovoljnost radi razmrjanje različitve velikih okrajev na Štajerskem in Koroškem. Klub je odposiljal poslanca Šusteršča, Robiča in Ploja k ministerjemu predsedniku, da protestirajo proti tej različitvi. Ručeni poslanci so zahtevali, naj se dotčni operati spremene in naj se doči razdelitev, ki bo pravična tudi Slovencem na Štajerskem in Koroškem. Naši poslanci so odnesli seboj obljubo, da bodo ministri razmisljali o njih željih. Koliko takib obljub smo že dobili mi Slovenci? A koliko kratek nam take obljube tudi res koristile? To občutimo na lastni koži.

Rešitev Ogrske krize?

Včeraj smo zabeležili na tem mestu vesti, ki so zatrjače, da je ogrska koalicija že postala veliko mehkeja in da je zrelo prevladovati razpoloženje za mirno rešitev na podlagi sporoda, ki je je prinesel graf Andrássy v Dunaju. Slednje vesti se gase v istem zapisu. Še vedno. Neka brzojavka z Dunaja govorji celo o kapitulaciji koalicije. To je, da bi silemu pomenjal kapitulacijo. Še le pozneje da prvič cesar habsburški nekaj zahtevanih koncesij ali to kakor kraljev osebi dar. Karakteristično d-jstvo je tudi, da ministri ne da jih več avdijene. To bi pomejalo, da mi-

sveto službo da si je bila vera patarska, da volj živa v narodu bosanskem ter je štela v svoj krog mnogo plemičev in tudi uglednih velikih, da si je več nego en bosanski vladar nagnal k tej veri, ki jo je izazil, kskor pripoveduje istopisec, svečen k poimenu Bogomil, ali v resnici Bogu nomic. Rimski in grški cerkv pa sta zasli vendar, ena od zapada, druga od ist ka odjemati bosanski cerkvi vedno več zemlje in duš v bosanskem kraljestvu, ods ranti jo iz velikih cerkev po mestih ter potisati jo s pomejno vladarjev v gočavo žumsko ali v samotne kotline goriske. Tu so bili bogomili na skrivnem zbrali svojo čredo ter so povezenih obrazov govorili za svojim vredčem oblečenim sveščnikom, ki so domoljili molitv, dvegle se je iz močnega miru, iz tem se smotre trudno posem, žalob n posim, ki so ga poseti tužai bogomili, posvajoči pomisli Gospoda, da jih odvede iz babilonskega suženjstva.

(Prileg čl.)

ministerstvo Fejervary smatra svojo misijo dovršeno in da se bliža njegov odlok in nastop nove vlade iz koalicije. Minister finančne prevzame bašte Fran Košut.

Avtrijsko-srbski konflikt.

Včeraj so nam zatrjali z Dunaja dol, da so gotovi svoja zmage v tem konfliktu. Srbi da še obžalujejo in vsi merodajni politiki da žele mirne poravnave. V kričem kontrastu s temi dunajskimi zatrđili so hrupac demonstracije, ki so se vrstile v Belegradu dan 31. t. m.

Carinski boj med Avstro-Ogrsko in Srbijo

Pretvartstrijske demonstracije v Belegradu.

Iz Belegradeva poročajo od 31. t. m.: Danes zjutraj se je imel pred kolodvorom vrški shod, ki ga je sklical eksporter Raja Popović, da protestira proti carinskem boju z Avstro Ogrsko. Še pred 10. uro je bila na trgu zbrana ogromna množica ljudstva. Klicajo: »Doli s Popovićem! Doli z Avstrijo!« se je množica podala pred trgovino Popovića, ter jo obmetavala z blatom in črnalom. Demonstrantje so strgali z zida tudi napis tvrdke. Neka oseba je čitala neki proglaš, v katerem se odobruje vezo z Bolgarijo, nakar se je množica napotila proti mestu. Klicajo: »Proč z Avstrijo! Živila vlada! Proč z izdajalcem Balugdžem!« Demonstrantje so se podeli pred zgrado skupščine, od koder so šli pred poslopje za polico, pred kraljevo palačo in po Milanovi ulici so se podali na glavni trg. Množica je čimdalje bolj naraščala ter kričala, a policije ni bilo videti. Pred stanovanjem Balugdžića, poročevalca »N. Fr. Prese«, se je množica ustavila ter živigala in vpila. Od tod je množica, ki je še vedno naraščala, šla pred uredništvo »Štampe«, kjer so demonstrantje početkom obmetavali napis, na to pa vdrli v uredništvo, pometali na ulico opravo in liste in vse sežgali. Ko je pršla policije, so demonstrantje že odšli proti postaji na Savi, kjer so vrgli v reko napis triske Popović. Pozneje so še enkrat demonstrirali pred Balugdžem, v tem stanovanjem, ki je moral pobegniti pred groženjem množico v neki hotel in potem v Zemun.

Dogodki v Rusiji.

Povračitev ruskih čet iz Vzhodne Azije.

Ruski listi pšejo, da se je glasom poročila načelo sibirskih železnic, Ivanovskega, v času od 14. novembra 1905. do 23. januarja 1906. po sibirski železnični p.vrm. iz Vzhodne Azije v Rusijo 3576 častnikov in 277.322 vojakov ter 1680 konj pehotnih čet. Povprečno 5 vlakov na 24 ur, ne števki sanitetskih vlakov, ksterih se je v tem času vozilo 31, ter lokalnih transportov z rezervisti sibirake črte vojske. Vračevanje transporta s poštanimi in sanitetnimi vlaki, se je skupno povrnilo 325.000 vojaških oseb.

Branitelja poročnika Schmidta izgnana iz Odese.

Kakor javlja iz Odese, je mestni povojnik ukazal izgnati branitelja zaenega poročnika Schmidta, ki sta došla, da proučavata krzensko-sodne spise.

Drobne politične vesti.

O bčinske volitve v Srbiji. Kakor javljajo z Belegradevem, so na občinskih volitvah, ki so se vrstile po vsej deželi, v 614 občinah zmagali mlado-radikalci, v 491 staro-radikalci, v 115 nacionalisti, v 50 progresisti, v 13 kmetaka stranka, v 35 občinah so izvoljeni člani, ki ne pripadajo nobeni stranki.

Mobilizacija za poskušnjo v Bolgariji. Danska »Zsita« poroča iz Sofie: Vojni minister bo zahteval od sobranja načelnih kredit 2.700.000 levov, da nakupi munition in konje in da za poskušajo izvrši mobilizacijo.

Domača vesti.

Za današnji javni shod. Danes popoldne bo javen shod, ki ga sklicuje politično društvo »Edinost« pri Sv. Mariji Magdaleni Spodnji. Kakor prva točka na dnevnem redu je začenitni dogodek sedanjih dñi: odlok vlade, s katerim je mestnemu magistratu odvzet prenešeni delokrog. To je dogodek, ki bo globoko posegal v interes prebivalstva mesta in okolice. Z razpravo o tem dogodku se je visoko povzdignil pomem današnjega

shoda, in mi smo uverjeni, da bo vdeležba velika ne le iz prvega okolišanskega okraja, ampak tudi iz mesta in drugih okrajev okolice. Šej ne more biti drugače, nego da v visoki meri interesira vse naše prebivalstvo pojasnilo o pomenu tega dogodka.

Tržaška gospodovarna stranka in občinska avtonomija. Zadnjic smo obljubili, da bočemo nekoliko reagirati na farizejsko jerešnjado, ki jo je zapel »Piccoloc«, čim je bila razglašena odredba vlade, s katero je naš magistrat nebil biti politična oblast prve instance.

Na pripombo »Piccolovca«, da se je to zgodilo brez vsakega veljavnega razloga, ne reagujemo, ker ni naša stvar, da bi sledili razlogi, radi katerih je vlada to storila, in da bi proučevali, da li so ti razlogi veljavni.

O rekrimisaciji »Piccolovi«, da na Dunaju niso nič omenili o tem nedavno tja došlemu odposlanstvu mesta tržaškega, in da tudi namestnik tržaški ni nič omenil na tem, da si se je ta odredba izdala gotovo v sporazumljenu živju — o tej rekrimisaciji moremo reči le toliko, da se je »Piccoloc« živo pokatal neverjetno najivačega in smerne.

Reagirati pa moramo nekoliko na trditve »Piccoloc«, da se je s tem zopet odvzel občini del nje avtonomije, da bodo meščani občili veliko škodo, ker se bo moral organizem mestnih uradov skrčiti, da se je porušila administrativna vez med občino in vlado, ter da se je postavil zid birokratizma, kakoršnega občinska eksekutiva ni pozna.

»Piccoloc« nastopa torej tu kakor vitez občinske avtonomije. Kaj je avtonomija ali samouprava? To je pravica korporacij, dežel, občin do samoodločbe v svojih stvareh. V principu samouprave se zrcali princip svobode. Kdor je za svobodo, ta mora biti za samoupravo. Zato ravno smo mi tako goreči boritev: tudi ideje narodne avtonomije, ker hičemo, da bodi vsaki narod svoboden in da imajo pravico samodoločenja izlasti o svojih kulturnih potrebah. Tudi občini tržaški ne privočamo le avtonomije, ampak izjavljamo, da bi naši naši italijanski somičani v nas najodločnejši soboritelje za svobodo in avtonomijo občine, ako bi bili oni, oziroma tu gospodovarna stranka res branitelji avtonomije brez vseh postranskih, strankarskih, sebičnih namenov, ako bi oni hoteli, da bi dobrote, ki jih podelja avtonomija občine, vživali vsi meščanje jednako komerno brez ozira na stranko ali narodnost, kateri pripadajo. Ako bi gospoda tako početno mislili za avtonomijo naših občin, bi tvorili mi danes živjimi jedno filangu. Ali, kako so go spodje, ki so na krmilu, zlorabljali moč, ki jim je podelja avtonomija? Zlorabljali so jo v strankarske svrhe in vsem tistim občanom, ki jim niso somičjeniki, je prihajal od avtonomije najhuji strankarski absolutizem, spojen z najtrdimi perzekucijami. Kdor tako zlorablja avtonomijo, ta je izgubil pravico, kakor branik avtonomije. Gospoda so ob raznih slovenskih prilikah izjavljali, da se ne bodo pokorili ne razsodbam v vseh političnih oblasti, ne zakonom in ceo ne razsodbam vseh sodnih instanc, ako se te ne pokrivajo z njihovimi političnimi programi. Če kdo sam ne spoštuje zakonov, potem pač naj se ne zgraže, a drugi ne spoštujejo zakonov, ki garantirajo avtonomijo. Zato je največji sovražnik avtonomije oni, ki je zlorablja in kompromitira. Ko smo mi nastopali za ustavnitev okrajnega glavarstva za naš okolico, nismo storili tega kakor načelni nasprotniki avtonomije mesta tržaškega, ampak zato, ker je ta avtonomija v rokah ljudi, v katerih imenuje »Piccoloc«, postale ljuta šiba, ki tepe tržaške Slovence. Da, mi smo bili, smo in ostanemo odločni pristaši principa avtonomije, toda ne take, kakor jo mislijo »Piccoloc« in njegovi zaplečniki.

»Slovenec« par besed odgovora. Pred včerajšnji »Slovenec« meni, da je izigral velikanski strumec, navedši dejstvo, da v Rimanjih nimata »Družba sv. Mohorja« in »Slov. Matica« niti po enega člana.

»Slovenec« naj le izvoli pogledati v prejeno koledarsko družbo sv. Mohorja, posebno pa onega iz leta 1903, kjer bo videl, da je imela tedaj ta družba v Rimanjih 71 janske korporacije, ki se je — bodi že iz krajev, tako da je prihajal po en ud na vsako drugo hišo. Zli s nam, da je ni bilo v vsej dolinski dekaniji vasi, ki bi bila imela relativno in tudi absolutno toliko členov te družbe, kakor so jih imela ravno Rimanji.

Če pa je res, da nima družba danes v Rimanjih nobenega člena, se temu mi ne čudimo nimalo, ker so pa posvetni in cerkveni oblasti tja poslani bajonetati preglasili iz Rimanj — tudi ude družbe sv. Mohorja. To je moral »Slovenec« povedati svojim bratevem!

Kar se pa tiče »Slovenske Matice«, je naš odgovor ta: Rimanjski vaščani so sami pripravljeni kmame (izolana posetnika tam sploh ni nobenega) in delaveci, takozvana inteligenca tam sploh ni zastopana, izvzemljeno osebo učiteljevo. Takim ljudem pač ni zame, aki niso udje takega literarrega društva kskor je »Slov. Matica«.

Pa takih vasev mesta tudi na Kranjskem ni nič drugače. Člena »Slov. Matica« sta navadno duhovnik in učitelj in kolikor je morda premožnih posetnikov, ki so bili deležni višje šolske naobrazbe. Tako je povprečno povedi po Slovenskem in tako je bilo nekdaj tudi v Rimanjih, kjer sta bila dva člena »Matica Slovenska«. Sedaj seveda tem šojo duhovnik ni več člen, ker — so go pregnali bajoneti. Če pa učitelj ni člen, tega mesta niso krivi Rimanji.

Vidi se, da je tržaškim dopisanikom ljubljanskemu »Slovencu« le do tega, da porabijo vsako priliko, da mahnejo po Rimanjih. Nu, vsskokrat se jim je tudi to pot, da so mahnili — mimo! Ob tej priliki si usojamo dati »Slovencu« nasvet, da naj tudi on z besedo ljubezni pomaga pravesti nazaj v Rimanje vse ono, kar so pregnali bajoneti!

Iz Pule nam pišejo: Kakor strela iz jasnega je zadela puljske irredentarje vest, da je vsada odvzela tržaškemu magistratu moč politične oblasti in ga potisla v okvir navadnega »municipia«. Tu se je nam zavalo že kake tri dni pred razglasenjem te vsežne vladne odredbe, da se v Trebu nekaj pripravlja. Izlesti so pa dozneli o tem senatskih dogodku — častniški krog. Iz gotovega vira vemo namreč, da so to odredbo provzročili v prvi vrsti vojski krog; vojaške oblasti so neprestano zahtevale, da se tržaškemu magistratu odvzame vodstvo vojaške evidence. V drugi vrsti je provzročilo to očitno in skrajno kljubovalno vedenje tržaške signorie.

A v trete so pripomogli do te odredbe tudi skrajno hladno da napete razmere do sosednjega kraljevstva.

V tukajšnjih vojaških krogih se v obče razveselili te vesti. Razveselila je pa tudi ne le ves tukajšnji slovanski živelj, ampak tudi trenje in pametnejše Italijane.

Vojaški oddelek na novi tržaški oblasti bodo vodile baje vojaške osebe.

Imenovanje. Duškovni pomočnik pri poslu sv. Antona g. Anton Gormek je imenovan župnim upraviteljem v Miljah.

Konceptni praktik Leon vit. Klobuš je iz Gorice premeščen v Koper.

Carinski oficijal Artur Golimayter je imenovan višim carinskim oficijalom v IX. činovnem razredu. Carinski asistent Jakob Rupeš je carinskim oficijalom v X. činovnem razredu.

Povodom smrti danskega kralja Kristijana IX. so včeraj vsi tukajšnji koazulati razbesili svoje zastave na pol droga.

Žalostna aféra v Brjah. Od zanesljive osebe smo prejeli naslednje sporočilo o tej žalostni aféri.

Naš poročevalec je bil osebno pri govoru županu, da se obvesti, kaj je na stvari. Župan je izjavil: Za slovensko šolo se bo rimo že celih 16 let. Še le v zadnjem času nam je okrajni šolski svet v Sežani šolo dovolil, a deželni šolski svet zopet odbil. Brje samo res ni oddaljeno 4 kilometrov od sedanja šole, ali manjka le — 12 metrov! Pač paje vas Še si, ki spada pod občino Brje, oddaljena 4 kilometrov in pol. Upoštevajo slabe poti, kraško burjo, zdostno povprečno število otrok že skozi več let itd. itd., je pač opravičena sahusta, da se v Brjah ustanovi šola in da se ne ozira na tisti snežni nedostatek 12 metrov, ki v ostalem obstoji le za vas in ne za drugo. Ker so nam slovensko šolo odbili, smo bili užaljeni do dna sreča in v obupu vseh tega smo se obrnili do italijanske korporacije, ki se je — bodi že iz krajev razlogov — izjavila pripravljeno ustrežno naši želji. Ker smo storili že ta umestni

